T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 719
KARAR NO : 2018 / 777
KARAR TR: 26.11.2018

ÖZET : Davalı Karayolları GeneMüdürlüğünün sorumluluk alanındaki yolda gerçekleşen trafik kazasında, sigortalı araçta meydana gelen ve davacı şirket tarafından ödemesi yapılan hasar bedelinin rücuen tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : R. Sigorta A.Ş.
Vekilleri : Av.Y. Y. Av. D. Y. K. Av. T. A.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. C. S.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı şirketçe sigortalı 35 .. 2... plakalı aracın 31.01.2017 tarihinde Ankara Caddesi yan yolundan merkez istikametine seyrederken yol üzerindeki ızgara kapağının yan açılması neticesinde aracın sağ arka kapısına çarpması şeklinde meydana gelen kaza nedeniyle sigortalıya ödenen 1.784,60 TL tazminatın 20.04.2017 tarihinden itibaren, 11.225,65 TL tazminatın ise 11.04.2017 tarihinden itibaren olmak üzere toplam 13.010,25 TL'nin kazaya hizmet kusuru nedeniyle davalı idarenin sebep olduğu ileri sürülerek avans faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle 30/05/2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 20. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ : 15.05.2018 gün, E:2017/248 K:2018/209 sayılı dosyasında; " ...2918 sayılı KTK'nun 7.maddesinde Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinin sayıldığı, yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak, aldırmak, trafik kazalarının oluş nedenlerine göre gerekli önleyici teknik tedbirleri almak, yetkili birimlerce tespit edilen trafik kaza analizi sonucu alt yapı ve yolun fiziki yapısıyla işaretlemeye dayalı kaza sebeplerini göz önünde bulundurarak gerekli önlemleri almak, Kanun ve kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen görevleri yapmakla görevli tayin edildiği, uzman bilirkişinin vermiş olduğu 10/01/2018 tarihli asıl ve itiraz üzerine vermiş olduğu 08/05/2018 tarihli ek rapor ve içeriğinden de anlaşıldığı üzere yol içerisinde yer alan yerinden yarım açılarak sigortalı araca zarar veren yağmur suyu ızgara kapağı ile ilgili olarak ızgara ile yol arasında kot farkı olduğu, geçmeli tipte ve kenar kısımlarının L köşebentli olmadığı, oysa karayolu ile aynı kot seviyesinde, geçmeli tipte ve kenar kısımlarının L köşe bent olması, bu karayolu kullanan ağır tonajlı araçların yüklerini kaldırabilecek mukavemette olmasının gerektiği, sabitlenmemiş olması nedeniyle yerinden yarım açılarak sigortalı araca zarar verdiği, kapağın yerine sıkı bir köşebent ile çevrelenip iyice pimlenmesinin sağlanmasını temin görevinin Yasa gereği bakım ve kontrolünden sorumlu olan davalı Karayolları Genel Müdürlüğüne ait olduğu, bu görevini gerektiği gibi yerine getirmediği, bu nedenle tamamen %100 oranında kusurlu olduğu, bu kusurun hizmet kusuru niteliğinde olduğu, tek taraflı trafik kazası sonucu sigortalı araçtaki hasarın davalı idareye karşı hizmet kusuruna dayalı İYUK 2. Maddesinin (b) bendinde düzenlendiği şekli ile tam yargı davası olarak İdare Mahkemesine açılması gerektiği" gerekçesiyle "görevsizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine" dair verdiği karar istinaf başvurusunun Ankara Bölge Adliye Mahkemesinin 18/07/2018 gün, 2018/1362-843 E-K sayılı kararıyla reddedilmesi üzerine kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı taleple idari yargı yerine müracaat etmiştir.

İZMİR 5. İDARE MAHKEMESİ : 14/09/2018 gün, 2018/1096 esas sayılı; "...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanun'un 7. maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine; 8. maddesinde Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının; 9. maddesinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının; 10. maddesinde belediye trafik birimlerinin; 12. maddesinde il ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkilerine yer verilmiş; aynı Kanun'un 13. maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2918 sayılı Yasa'nın 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya

sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket tarafından sigortalanan 35 .. 2... plakalı aracın 31.01.2017 tarihinde Ankara Caddesi yan yolundan merkez istikametine seyrederken Bölge Trafik Şube Müdürlüğü binasının 100 metre ilerisinden Ankara Caddesi'ne katılım yerinden geçerken yol üzerindeki ızgara kapağının yan açılması neticesinde aracın sağ arka kapısına çarpması şeklinde meydana gelen kaza nedeniyle sigortalıya ödenen 1.784,60 TL tazminatın 20.04.2017 tarihinden itibaren, 11.225,65 TL tazminatın ise 11.04.2017 tarihinden itibaren olmak üzere toplam 13.010,25 TL'nin kazaya hizmet kusuru nedeniyle davalı idarenin sebep olduğu ileri sürülerek avans faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan dava açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesi'nin 8/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararında yer verilen; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü zorunlu kılmaktadır.

Kaldı ki, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce; 24.12.2012 tarih ve E:2012/628, K:2012/498 sayılı; 09.05.2016 tarih ve E:2016/258, K:2016/298 sayılı ve 30/11/2015 tarih ve E:2015/786, K:2015/801 sayılı kararlan ile bunun gibi birçok emsal nitelikli kararında; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi çerçevesinde, "Sigortalı araç için araç sahibine ödemede bulunan sigorta şirketince, zararın giderilmesi istemiyle idare aleyhine açılan davanın, adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği" belirtilerek, bu konudaki görev uyuşmazlıkları nihai olarak çözümlenmiştir.

Bu durumda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihi sonrasında açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli olduğu hükmü karşısında işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine" karar vererek her iki dava dosyasını 10.10.2018 tarih ve 2018/1096 E. Sayılı üst yazı ile Mahkememize göndermiş, başvuru 18.10.2018 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 26.11.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davalı Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki yolda gerçekleşen trafik kazasında, sigortalı araçta meydana gelen ve davacı şirket tarafından ödemesi yapılan hasar bedelinin rücuen tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996 - 4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d)

bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.05.2018 gün ve E:2017/248, K:2018/209 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.05.2018 gün ve E:2017/248, K:2018/209 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.11.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane